Pealinna Teataja
Päewaleht.

Tellimiſe hind postiga:

12 k. p. 7 r. — k.	8 k. p. 4 r. 90 k.	4 k. p. 2 r. 70 k.
11 „ „ 6 „ 50 „	7 „ „ 4 „ 30 „	3 „ „ 2 „ 15 „
10 „ „ 6 „ — „	6 „ „ 3 „ 70 „	2 „ „ 1 „ 60 „
9 „ „ 5 „ 50 „	5 „ „ 3 „ 20 „	1 „ „ — „ 90 „

Wäljamaale aastas 14 r.
Tellida wõib igaſt päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni.
Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs üles anda.

Kui kaastööd wõetakſe wastu. Igal käſikirjal peab ſaatja täielik nimi ja adreſs ligi olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Tasu makſetakſe kokkuleppimiſe mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuſe ja talituſe adreſs: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Riigi panga wastas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Üksik number 4 kop.
Kuulutuste hind: nonpareille-rida 25 kop. 4 lkülgel, lehe eesotſas 1 rbl. Kuulutuſ, mis järgmiſel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſes kella 4 wastu. Kuulutuste wastuwõtmine aga üleüldſe lõpetatakſe talituſes kell 5.

Nr. 141 (468). Petrogradis, neljapäewal, 23. (6.) juunil. **1916. a.**

Sõda.

Wägeae Kõrge Ülemjuhataja ſtaabilt.

I.

Lääne wäerinnalt.

Alam Stõriſt õhtu poole ja Stõri ja Stohodi waheliſes piirkonnas ja edaſi lõuna poole kuni Alam-Lipani on wiſad wõitluſed. Wulka-Galuſi piirkonnas purustaſime meie kolm rida traattõkkeid ära.

Wäga ägedas lahingus Stõril, Kolkaſt õhtu poole, lõime meie waenlaſe tagaſi. Siin wõtſime meie üle 5000 wangi 170 ohwitſeriga. Sõjaſaagina ſaime meie 3 ſuurtükki, üle 17 kuulipritſi, 2 helgiwiskajat ja mitu tuhat püſſi.

Nendes lahingutes awitaſid meie ſapörid ja pontoni wäeoſad meid; nemad nihkuſid ühes wõitlewate wäeoſadega edaſi ja töötawad püſſitule all.

Piirkonnas põhja pool Saturtſiſt wõtſid meie wäed waenlaſe kaewikute eſimeſe liini ära. Waenlaſe tormijooks Schklini peale löödi meie ſuurtükitulega tagaſi.

Alam-Lipa piirkonnas tungib waenlane wiſalt peale, kuid tagajärgedeta. Seremeni küla juures üle Stõri tulnud waenlaſe wäeoſad ſuruti meie tormijookſuga jõe äärde. Siin wõeti wangi 7 ohwitſeri ja 257 alamwäeliſt 2 kuulipritſiga.

Galitſia wäerinnal ja Karpati eelmägestikus on ſuurtükiwäe wõitluſed. Pahem tiib jatkab waenlaste tõrjumiſt. Kolomõi-Delatõni teel wõtſime meie wõideldes Sadſawka küla ära. Ageda täägiwõitluſes wõtſime meie wangi 9 ohwitſeri ja umbes 300 alamwäeliſt 2 kuulipritſiga.

Riia lahes laſkſime meie waenlaſe lennumaſina, mis meie laewade peale pommiſid wiskas, alla. Waenlaſe lendur ja mehanik wõeti wangi.

Teiſes wõitluſes meie ja waenlaſe lennumaſinate wahel laſkſime meie teiſe waenlaſe aparadi alla, mis kaldale langes.

Meie üks aparat lasti ka alla, kus juures lendur alamleitnant Jiwekow ja mehanik Naſarow kangelaſe ſurma ſaid.

Riia ja Dwinski wäerinnal on elaw ſuurtükituli.

Piirkonnas põhja-hommiku Golutſiſchki alewiſt tõrjuſid meie wäeoſad waenlaſe metſaſt wälja.

Therenki küla piirkonnas (põhja pool Smorgoniſt) wõtſid meie wäed ühe oſa waenlaſe ſeiſukohaſt eneſele. Molodetſhno jaama kohal lendas 7 waenlaſe lennumaſinat, mis pomma pilduſid.

Piirkonnas hommiku pool Bereſina jõge laſkſime meie waenlaſe lennumaſinat, mis õhus põlema ſüttis ja lõuna-õhtu pool Woloſhinat alla laskis, lendur ja kaasſõitja wõeti wangi.

Piirkonnas põhja ja lõuna-hom. pool Baranowitſhiſt, kestab wõitlus. Meie wõtſime mitmes kohas waenlaſe kindlustuſe eſimeſed liinid ära.

Meie aeroplan wõttis Skobelewi laagri peale (lõuna-õhtu pool Baranowitſhiſt) lennu ette.

Mustalt merelt.

21. juunil kell 4 peale lõunat pommitas waenlaſe laew „Goeben" Tuapſet ja laskis reiſijate aurulaewa „Würſt Obolenski" põhja. Samal ajal pommitas „Breslau" Sotſhit. Kell 6 peale lõunat ſõitſid mõlemad laewad lõuna poole.

Kaukaſia wäerinnalt.

Piirkonnas hommiku'pool Baiburti nihkuſid meie wäed, kes kõik aeg waenlaſe pealetungimiſtele wahwalt wastu panid, edaſi ja kindlustaſid uued ſeiſukohad. Kõik türklaste wastutormijookſud löödi tagaſi.

II.

Lääne wäerinnalt.

Walki — Galuſi piirkonnas jooksis waenlane tihedate ridadena tormi, löödi aga tagaſi. Waenlaſe wastutormijookſu juures Kostjuhnowka küla peale, laskis üks meie polkudeſt waenlaſe 100 ſammu lähedusele tulla ja wõttis ta ſiis otſustawa tormiga wastu. Waenlaſe eelmiſed oſad häwitati ära. Wangi wõeti 2 ohwitſeri ja 257 alamwäeliſt.

Praegu ſaadud teadete järele on waenlane Dujestri parema kalda piirkonnas löödud ja põgenema ſunnitud; üks waenlaſe kindlustud ſeiſukoht on meie käes. Wõeti mituſada wangi.

Delatõn — Korosmeſo raudtee jaama piirkonna keskpaigas wõtſime meie Mikulitſhini küla ära. Mitmes kohas Riia wäerinna paremal tiiwal wõtſid meie wäed waenlaſe kaewikute eſimeſe liini ära. Wõeti wangiſid ja kuulipritſa. Sakslaſed panewad wastu-tormijookſe toime, kuid meie ſuurtükituli takistab neid.

Piirkonnas põhja ja lõuna-hommiku ja hommiku pool Baranowitſhit kestawad wõitluſed.

Tulid uued teated, et üks meie diwiſjon 1000 alamwäeliſt ja 27 ohwitſeri wangi on wõtnud.

Eila lendaſid Minski kohal waenlaſe lennumaſinad. Nad wiskaſid 31 pommi, mis 3 meesterahwaſt, 7 naisterahwaſt ja 2 laſt haawaſid.

Kaukaſia wäerinnalt.

Meie wäeoſad wõtſid waenlaſelt Ülem-Tſhorohi piirkonnas pealetungides wangiſid, hulk püſſa, padrunid, käſipomme ja telkiſid.

Juhime oma austatud lugejate tähelepanemiſt ſelle peale, et paberihindade tõusmiſe tagajärjel meie ſunnitud oleme oma lehe tellimiſehinda tõſtma.

Hinna kõrgendus hakkab maksma 1. juuliſt ſ. a. Nii makſab meie leht edaspidi aastas 7 rubla, pooles aastas 3 r. 70 k. jne. waata lehe eesotſas ſeiswat hinnatabelit.

1. juuliſt peale makſab üksik nummer 5 kop.

„Pealinna Teataja" talitus.

Neid austatud lugejaid,

kellel tellimiſe aeg 30. juuniga lõpeb, palume raha makſmiſega rutata, et leht 1. juuliſt neile korralikult kätte läheks.

Leht makſab 1. juuliſt aasta lõpuni 3 r. 70 kop.

Talitus.

Lääne ſõjawäli.

Ingliſe ametlik teadaanne.

London, 21. juunil.

Eila kestis wõitlus waheldawa eduga edaſi Laboisſelle'i juures ja lõuna pool Tiepvali, kuid üleüldiſelt kaldus wõitluſe lõpp meie kaſuks. Lõuna pool Tiepvali ſuruſid waenlaſed wastutormijookſul meid mõneſt hommikul ärawõetud ſeiſukohaſt wälja. Mujal löödi waenlaſe tormijookſud igalpool edukalt tagaſi.

Mõnes kohas jatkame meie edaſitungimiſt, ja oleme ſuure hulga ſõjariistu ning moona ära wõtnud. Wangide arw ulatab käesolewal ajal juba 4,300 meheni.

Paris 21. juunil. Õhtune ametlik teadaanne:

Põhja pool Somme'i jõge läks päew rahulikult mööda.

Lõuna pool Somme'i läkſime meie tegewuſt takistawaſt halwaſt ilmaſt hoolimata edaſi lõuna ja ida poole, wõtſime Aſſevillier ja Barlee waheliſe metſa ära, niiſama ka terwe Belois-Santerre küla.

Meie wõtſime ära ka Estrais'i, peale wäheſe ulatuſega maakoha, kus ſakslaſed weel wastu panewad. Ainult Estrais mail wõtſime meie juba 500 wangi.

Öõl wastu 21. juuniſt wiskaſid meie aeroplanid pomme Longuyoni raudteejaama peale, waenlaſe laagri aſupaiga peale Challerange'i ja Savigny juures, niiſama ka ſõjaliste ehituste peale Laonis.

Belgia ametlik teadaanne.

Havr, 21. juunil.

Belgia wäerinnal ei juhtunud midagi oluliſemat.

Werduni all.

Prantſuſe ametlik teadaanne.

Paris, 21. juunil.

Maaſi jõe pahemal kaldal, Avocourti ja „304" kõrgustiku ümbruſes walitſeb ſuurtükitule wahelus.

Paremal kaldal pingutaſid ſakslaſed päewa jookſul oma jõudu mitmewõrra Thiaumonti juures, mille pihta nad käreda raskeſuurtükkide tule juhtiſid.

Umbes kella 2 ajal päewa algaſid waenlaſed päraſt mitmekordſeid nurjaminekuid uuesti pealetungimiſt ſuurte jõududega Thiaumonti kindlustustele ja wõtſid ſelle neljandat korda ära. Meie wäed püſiwad kindlustuste läheduſes.

Waenlane andis intenſiwliſelt ſuurtükituld Danlou ja La Lefee batareidele.

Mujal wäerinnal ei ole midagi oluliſt juhtunud.

Itaalia ſõjawäli.

Itaalia ametlik teadaanne

Room, 21. juunil.

Eilaſe päewa jookſul awaldas ſuurtükiwägi elawat tegewuſt Adige jõe ja Terragnola oru wahel. Meie jalawägi wõttis Zanelli ära Vall'Arſis.

Meie nihkuſime terwel Poſine liinil edaſi, waenlaſe batareide elawaſt tuleſt hoolimata, mis maad leidis Borcolaſt Monte-Maggio ja Monte Terraro mäekitſuſel olewatel ſeiſukohtadel.

Pahemal tiiwal murdſid meie wäed waenlaſe wastupaneku jõu ja jõudſid Monte Maio mäeharjani, mille kaljudelt nad nüüd waenlaſe wäeoſade riismeid wälja löõwad.

Sette Communi kiltmaal põrkaſid meie wäed otſekohe waenlastega kokku. Algas kare käſitſi wõitlus granatide tarwitamiſega.

Sugano orus on ſeiſukord muutuſeta. Eila algaſid meie kaugelelaſkjad ſuurtükid uuesti Toblachi, Innilena ja Silliani pommitamiſt Pasteria orus.

Saadud teadete järele on meie wäed ka Seisſeri, Fella, Seebachi ja Gializza orus edaſi läinud.

Meie ſuurtükiwägi pommitas waenlaſe kaitſeehituſi Prasnica mäeſeljal ja Raibeli ümbruſes.

Iſonzo wäerinnal arendas meie ſuurtükiwägi energiliſt tuld ja ſüütas Borgo, Carinzia ja Goriza raudteejaamad põlema.

Monfalcone mail lõime waenlaſe wastutormijookſud tagaſi ja laiendaſime „70" kõrgustikul oma all olewat piirkonda.

Room, 21. juunil.

Teada jaades, et Austria korrapäraliſed wäed Ciffile—Idriſt ſillaeelſe kindlustuſe juures on, jooksis meie ſegatud ratſawägi 7. juunil nende peale. Meie wõtſime 35 wangi ühes ſõjariistadega ja tarwitustega.

Sõja ülewaade.

Wiimastest ſõjaſündmustest.

Dwinskist lõuna pool, Baranowitſhi piirkonnas on nähtawasti tõſiſem ſõjaline tegewus käſil. Eilaſed ſtaabi teated märkiſid ſiin üles ägeda lahingu, mis arwatawasti wenelaste poolt algatud. Wenelastel läinud korda umbes 23 werſta pikkuſel wäerinnal waenlaſt tagaſi ſuruda, kus juures umbes 2700 alamwäeliſt ja hulk ohwitſeriſid wangi wõetud.

Siin kohal tuleb tähendada, et Baranowitſhi on ſtrategiliſelt küllalt tähtis punkt. Siit lähewad Saksa wägede piirkonda neli raudteeharu: Wilno, Brest-Litowski, Slonimi ja Rowno poole. Sellepärast on ka aruſaadaw ſee põhjalik kindlustamiſe töö, mis ſakslaste poolt Baranowitſhi piirkonnas korda ſaadetud. Siin on neil 4 kuni 5 rida wäljakindlustuſi, mis kõigi ſõjatehnika nõudmiste järele tehtud. Peale ſelle on nad ſelles piirkonnas alati ſuure wäeoſa hoidnud.

Kui ſellest hoolimata ſiiski Wene wägedel korda läks waenlaſt natuke tagaſi ſuruda ja hulk wangiſid ſaada, ſiis tuleb küll tähendada Wene ſuurtükiwäe jõudſat tegewust, mis waenlaſe kindlustuſi ſuutis purustada. Kui Wene wäel ſiin weelgi korda läheb edaſi jõuda ja Baranowitſhi jaama ära wõtta, ſiis oleks ſee wastaſele kõige tuntaw hoop: ta kaotaks tähtſa raudtee ſõlme, mis nüüd ta wäe ſeljataguste teede ühenduspunktiks on. Arwatawasti on ſiin piirkonnas mõlemilt poolt ſuured jõud tegewuſes ja ſellepärast nõuab ſiinſete lahingute käik täit tähelepanekut.

Ägedad wõitluſed kestawad edaſi ka lõuna pool, kindral Kaledini wägede tegewuſe piirkonnas. Alam-Lipa jõe joonel algaſid Wene wäed pealetungimiſt uuesti ja ſuruſid waenlaſt tagaſi, ega annud talle mahti Stõri jõest üle tulla. Siin Lutski piirkonnas on wäerind umbes 120 werſta pikk ning wõitluſi peetakſe peaasjaliſelt üksikutes kohtades. Kord ſiin, kord ſeal katſub waenlane peale ſuruda, kuid igal pool ſuudawad wenelaſed omi ſeiſukohti kinni hoida.

Kindral Brussilowi wägede pahemal tiiwal, Bukowinas, on Wene wäed weelgi edaſi läinud. Eilaſed ſtaabi-teated kõneleſid ſellest, et Wene wägedel on korda läinud Kolomõist õige tublisti põhja-lääne poole jõuda. Selle juures on austerlaſed wiſale wastupanemiſele aſunud. On alganud ägedad wõitluſed, millede tagajärgede kohta weel teateid ei ole ſaadud.

Õige huwitawad teated tulewad Kaukaſia wäerinnalt. Staabi teadete järele otſustades on türklaſed õige agaralt pealetungima hakanud terwel wäerinnal. Iſeäranis ſuurt tegewust awaldawad nende wäed wäerinna mõlemil tiibadel, ſ. o. Trapeſundi pool ja Perſias, Kermanſhahi piirkonnas. Wiimaſes kohas on Wene wäed Kerindast umbes 40 werſta Kermanſhahi poole tagaſi tulnud. Trapeſundi piirkonnas katſuwad türklaſed kõiki jõuduſid kokku wõttes kindral Ljahowi wägeſid tagaſi minema ſundida.

* * *

Kui üleval toodud read juba kirjutatud olid, tõi tänane ſtaabi teade ſõnume, et wõitlus Baranowitſhi ümbruſes ſuure ägeduſega edaſi kestab. Mõnes kohas on Wene wägedel korda läinud Saksa eſimest kaitſe liini purustada.

Stõri ääres on wõitlus ſuure hooga käimas. Seal on wenelaſed 5000 Saksa alamwäeliſt ja 170 ohwitſeri wangi wõtnud ja mitu ſuurtükki kätte ſaanud.

Riia pool ei ole midagi iſeäralikku juhtunud, ainult Saksa lendurid on Wene wägede ſeiſukohtadele pommiſid heitnud.

Mustal merel on Türgi laewastik platſi ilmunud ja Wene kaldaid laſknud. Muu ſeas on Wene reiſijate laew „Würst Obolenski" türklaste poolt põhja lastud.

Rootſi rahu-ettekuulutuſed.

Nagu „Wetſh. Wr." Stokholmist teatatakſe, ei ole Saksa walitſus ſõjawäe ſaabaste tellimiſe lepingut Rootſi kingſepadega enam uuendanud. Rootſi ajakirjandus järeldab ſellest, et ſõda enne talwet lõpeb.

Pealinnas, 23. juunil 1916.

Põlewamaks praeguſe aja päewaküſimuſeks on tarbeainete muretſemiſe küſimus. Näib, nagu elaksi inimene ainult üleſandele, nõutada omale igaſuguſeid tarbeaineid, ning kui ühega oled warustatud, leidub kümme teiſt, mille puudus uuſi mureſid kaela toob. Tarbeainete puudus on ammu eneſele ulatuſe wõitnud, mis enam üksiku inimeſe wõimkonda ei kuulu, waid mille wastu wõitlemiſeks tööle astuwad mitte ainult omawalitſusliſed aſutuſed, waid ka keskwalitſus, riigi ſeadusandliſed aſutuſed.

Tarbeainete puudus on nüüdſel raudteede ajajärgul küll ainult weo korralduſe küſimus ning oleks olnud ka oodata, et just ſiitkohalt aſja korraldusega oleks pidanud peale hakatama. Kuid nagu meil ikka ollakſe wäga tagaſihoidlik haiguſe juure puudutamiſel, nii leitigi ſiin warsti hea nurgatagune abinõu, mis nimelt pealinna elanikka ähwardawa puuduſe tondist peab wõima wabastada. Kui inimestel toitu ei ole, ſiis on kõige algeliſem nõudmine ſelle nõutamine. Meil tullakſe aſja juurde hoopis teiſest otſast — kui ainetest puudust tuntakſe, ſiis ei tähenda ſee weel ſugugi, et neid liig wähe on, waid palju enam, et inimeſi palju on, ning ſellest ſeiſukohast wälja minnes kawatſetakſegi pealinnast „üleliigſed" inimeſed wälja ſaata.

Kuidas ſeda just iga inimeſe kohaſelt otſustatakſe, kas ta „üleliigne" on ehk mitte, jäägu targa kawatſuſe tarkade wäljamõtlejate teada. Kui aga loetakſe waſt üleliigſeteks ſõjapõgeneſaid ning ſelle põhjal neid pealinnast hakatakſe wälja ſaatma, ſiis ſünnitatakſe ſellega kunstliſelt uut põgenemiſt, mille wiletſustest juba küllalt on kirjutud.

Walitſuſe wõimude ſilmas näib aſi wiſt wäga lihtne olewat: ei tule aine inimeſe juurde, ſaadame inimene ainetele lähemale — ſee waatepunkt wiib meid kaunis ligidale nende rändawate rahwaste mõtteilmale, kes teiſele kohale koliwad, kui ümbrus kõik juba lagedaks ſöödud.

Kumb tee nüüd õieti kergem on, kas tarbeainete juurdeweo korraldamine ehk üleliigſete inimeste üleſotſimine ja nendele ſarnaste elukohtade muretſemine, kus neil jälle mõnest ainest puudus kätte tulla ei ähwarda ning järgnew kohale toimetamine — taewas ſeda teab.

On kohti, kus küllaldaſel määral leidub ühte ainet, näituſeks jahu, waid jne.; ſealſamas aga on puudus korteriteſt, ſuhkrust; kumb puudus õieti waluſam on kannatada ning kas makſab inimeſt ühest hädaſt wälja kiskuda ainult ſelleks, et teda tõugata waſt palju ſuurema ſiſſe, ſeda küſimust pole wiſt weel need eneſele ette pannud, kelle wõimkonda käib harutataw kawatſus.

Ilmas on olemas edewaid naiſi, kes, kui neil wistrikud näos juhtuwad olema, ſoowi awaldawad, et need parem ſelja peal oleks wõinud kaswada. Meie ideologial on üllataw ſarnadus meie peapeitmiſe politika ajajate omaga, kes mitte haiguſe eneſega wõitlust ei pea, waid tema ſilmatorkawuſega.

Ei ole kõige parem ega meelitawam kuulda hooltpidajatel, et just pealinnas puudust tuntakſe tarbeainetest. Paraad-trepp peab olema laitmata, ſündigu taga hoowis mis tahes.

Hirmuga mõtleb aga wiſt iga elanik, kes ſellest kawatſuſest loeb, kas teda ka korraga heaks ei arwata „üleliigſeks" lugeda.

Ajakirjandus.

Eestimaa maa-omawalitſuſe uuendamiſest.

Oma wiimaſel ametireiſil käies on Tallinna linnapea Petrogradist hulga uudiſeid koju kaaſa toonud. Muu ſeas on, nagu „T. Teataja" kirjutab, peaminister Stürmer

linnapeale teatanud, et walitſus ka iſe ſeda korda, mis praegu Balti maa-omawalitſuſes makſmas, kauem kannatada ei taha ja juba lähemal ajal waheſt tõſiſemaid uuenduſi maa-omawalitſuſes ſiin ette tahab wõtta.

„Tall. Teataja" nähes on peaminister ſelle poolt, et rüütelkonna poolt kokku ſeatud maa-omawalitſuſe eelnõu ajutiſe abinõuna makſma tuleks panna. Õigus, et ſee eelnõu „T. Teataja" poolt kõige ſüdimat kaitſmiſt leiab, tunnistab leht

awaliſalt, et rüütelkonna poolt kokku ſeatud maa-omawalitſuſe eelnõul, mida kuulu järele makſma tahetakſe panna, ſuured puuduſed on ja ſeda meie püüete lõpuſihiks maa-omawalitſuſe pidada ei tohi.

Kuid ometi

oleks ſee meie maale ſuureks kaſuks ja kindlustaks tema edenemiſt, kui walitſus aega wiitmata maa-omawalitſuſe uuele aluſele rajaks.

Meile jääb aga aruſaamataks, miſpärast meie ſelle üle rõõmustama peakſime, et maa-omawalitſuſe uuendus ſelle aſemel, et ſeaduſeandliste kodade kaudu omale loomulikku teed leida, just walitſuſe algatuſel ja pealegi õige puudulikul kujul läbi ähwardab minna. „Tallinna Teataja" trööstib ja rahustab meid küll, et „aſi peagi riigiwolikogus uuesti põhjalikult arutuſe alla tuleb" ja riigiwolikogul õigus on „ajutiſelt makſma pandud ſeaduſi muuta ehk täiendada" — kuid nähtawasti on „T. Teat." eneſel magus lootus, et riigiwolikogu juba eluſſe wiidud eelnõu kallal ſuuremaid muudatuſi ette wõtma ei hakka, ſest wastaſel korral ei oleks Tallinna lehel mingiſugust mõtet oma rahulolemiſt awaldada, et walitſus 87. par. põhjal Tallinna meeste plaani järele ehituſe walmis teeb, mida meie ſeaduſeandliſed aſutuſed juba lähemas tulewikus wõiwad ümber lükata.

Riiginõukogus.

21. juuni koosolek.

Juhatab J. A. Golubew.

Wõetakſe wastu ilma waieluſteta 22 ſeaduſeprojekti.

Waſika tapmiſe keelu ſeadus.

Waieluſi tekitab waſikate ostu-müügi keelu küſimus.

Aruandja würſt Golitſõn 2 loeb komiſjoni ſeletuſed ette nimetatud ſeaduſeprojekti

Petetud ſõjapõgeneja elust.*)

Riias, Bastei bulwaril nr. 11, krt. 5, aſus ſee koht, kuhu ajalehe kuulutuste kaudu raamatupidajat, kontoristi, mehanikuid, monteeriſid jne. kohaſaamiſe aſjus paluti läbirääkimistele ilmuda. Proua Kan pidas ſeal korteris panſioni.

20. juuli äraſõit jäi ſellepärast katki, et hra K. Kan ütles, tal olla kroonu käest tina peale tellimine, mil puhul ta ainult käſiraha 200,000 rubla ſaawat, nii et lähem tulewik õige rooſiline olla.

Petrogradi jõudes läksin ma kõigepealt hr. Kani jutule, kuid ſeal ſelgus, et äraſõit weel nõndapea wõimalik ei ole. Nimelt ei olnud hra Kanil ja inſener-tehnolog W.-il mitte korda läinud kroonu käest raha ſaada, mille tõttu nad wäga pahaſed olid.

13. oktobril ſai K. Kan üheſt Petrogradi kaubamajast 30,000 rubla ette wabriku korraleſeadmiſe jaoks. Selle eest pidi ta lepingu järele 15. januariks 1916. a. tina Semipalatinski linna ära andma. Peale raha ſaamiſt läks elu kohe lahti. Hra Kani korteriſſe Newski prospektil nr. 55, tuba nr. 3, hakkas ühtelugu riidepakkiſid tulema ja õmblejad tegid tööd ööd kui päewad. Proua Kan ſõitis parun O.-ga ſeltſis teenija tüdruku nime all Riiga, ſest et ſiſſeſõit ilma kuberneri lubata keelatud oli.

Petrogradist wabrikuſſe ſõites oli hra Kanil raha nähtawasti ju kõik ära kulunud, nii et tal lõpuks umbes 5000 rubla ümber järel wõis olla. Pika ootamiſe järel ſaime meie oma detſembrikuu palga 10. januaril kätte. Teada ſaades, et raha juba otſas on, tõuſis meile kõigile kananahk ihu peale.

Peale eſialgſete nurjaläinud katſete tehti tina ſaamiſega weel proowiſid, põletati ſüſi ja puid, kulutati raha, aga tina tuli ainult proowiks. Wiimaks jõudis ka aeg kätte, kus tina juba Semipalatinskis pidi olema, aga meil oli kõigest 44 puuda. Ühe puuda hind wõis umbes 108 rbl. ümber olla. Herra Kan ſaatis wabriku ülewaataja Petrogradi raha otſima, miſſugune katſe aga ei õnnestanud.

Warsti peale ſeda hakkas hra Kan peaaegu igapäew telegrammiſid ſaama. Wiimaks ütles herra Kan, et ta Petrogradi peab ſõitma. Selle teekonna wõtwat ta ette, et üht wäga ſuurt tellimiſt wastu wõtta. Kord aga juhtus minu ſilm tema kirjutuslaua peal üht telegrammi nägema, kuſt ma lugeſin, et ei ühtegi tellimiſt ega awanſſi ſaada ei ole, ſest et tina ſugugi ei olla. Wahepeal oli ſiiski nähtawasti kuſagilt raha ſaadud.

Seaduſe järele peab iga kaewanduſe peremees teatud arwu puudaſid (mitu tuhat) igaſt kaewanduſeſt wälja kaewama. Näit. on hra Kanil üle kümne kaewanduſe, aga kolme wõi nelja aasta jooksul on ainult kahes kaewanduſes talwel midagi tehtud, nimelt Woſneſenski ja Kalbakowski kaewanduſes. Hra Kani kaewanduſed ei ole, nagu ſellest näha, omale ette pandud ſeaduslikka nõudmiſi mitte täitnud. Hr. Kan ütles, et kuigi need kaewanduſed tema käest ka ära peaks wõetama, ſiis tema, Kan, nad abikaaſa nime peale tagaſi wõtta. Nii oli ta kord ühe ſöekaewanduſega teinud, ja nüüd ſeiſab ſee kaewandus jälle Nikolai Kani nime peal. Tõſiſelt ei kontroleeri ſiin neid herraſid keegi, ja millega nende tegewuſewabadust ſeletada, ei tea. Siin „Karakuduki" ühiſuſes on nii palju mustust ja ülekohut. Hra Kan iſe on õmberristitud juut.

Mis tema aſjaajamiſesſe puutub, ſiis tõuſewad wabriku raamatuid ja wanu koopiaid lugedes juba karwad ihu peal püsti. Pettus, mustus, mustus ja jälle mustus ja kümnekordne pankrott on ſiin. Wabriku inwentari raamatus on teadmata warandust. Muu ſeas on ka 80 puuda ümber hõbedat raamatuſſe üles wõetud. Hõbe iſe on alles mäe ſees, wälja kaewamata, aga balanſerib raamatus juba wõlga.

Meil, kes meie ſelle tõe eest wastutame, on palwe teistele lehtedele, et ſee ka neis ära trükitaks, et keegi ennast Siberiſſe nälgima ega puudust tundma ei laſeks meelitada. Ka oleks ſoowitaw, et Siberi õnneküttide „ſchwti" kohta käiwad teated laiemale ulataks, muu ſeas ka walitſuſe ringkondadesſe.

Praegu olen ma juba ſellest mustast wabrikust ära ühes ſuures wabrikus. Siin on ſuured ſöekaewanduſed ja ühtlaſi ehitatakſe ſiia tſingi, tina ja waſe wabrikut.

Toimetuſe järelſõna: Nii puuduw oſa ennemalt awaldatud kirjast. Selle oſa kokkuſeadmiſe juures walis toimetus materjali terweſt kirjast, kõike, mis lugejatele juba ennemalt awaldatud kirjelduſeſt tuttaw, wälja. Ainult mõni ſõna on weel lähemaks ſeletuſeks ja oſalt ka lugejale meeldetuletuſeks juurde liſatud.

---

*) Käesolew kirjeldus on katkend pikemast kirjast, mis meie lehes (waata „Peal. Teataja" nr. 136 ja 137) juba ilmunud. Kohe ei leidnud toimetus wõimalikuks olewat ſeda katkendit lehes ilmuda laſta. Nüüd aga awaldame tema ſiiski, et lugejatele aſjast täielikumat ettekujutust anda.

kohta. Komiſjoniſt oſawõtjad riiginõukogu liikmed on ſeaduſeprojekti kohta õige peſſimiſtlikus arwamiſes. Juhitakſe tähelepanekut ſelle peale, et kuigi loomakaswatus liha tarwitamiſe tõuſu tagajärjel on wähenenud, kõne all olew ſeadus ſiiski põllumeeste peal koormana laſuks, mis üle nende jõu käib. Juba nüüd wõetakſe paljuis kohtis loomatoidu rekwiſeerimiſt ette, mille tagajärjel põllupidajad juba praegu elus olewatele loomadele tarwis minewa toidu peawad ära andma. Kui nüüd weel peaks neile ſunduſeks tehtama poolteiſe aaſta jooksul oma karja hulka loomuliku kaswu wõrd ſuurendada, ſiis on ſee ülesanne paljudele täieſti kordaſaatmatu. Iſeeneſeſt tuntakſegi praegu kütades tarwiduſt karjakaswatuſt edendamiſe järele, kas wõi juba ſellepäraſt, et ſee wäga kaſulik on, mispäraſt põllupidajad ſeal, kus olud wähegi lubawad, iſegi juba loomade arwu ſuurendamiſe eeſt hoolt peawad.

Põllutööministri abi kaitſeb ſeaduſeprojekti, leides, et üksikute talupidajate huwid tagumiſele plaanile peawad jääma wõrreldes riikliste huwidega, mis nõuawad noorte loomade arwu ſuurendamiſt.

Hääletamiſel lükatakſe ſeaduſeeelnõu ſuure häälteenamuſega tagaſi.

Komiſjoni walimine.

Päraſt waheaega walitakſe rahaline ja ſõjaline-merekomiſjonid, niiſama ka komiſjon, kelle hoolde jääb makſualuste ſeiſuste liikmete kohta makswate kitſenduste kaotamine.

Üleüldine rahwalugemine.

Riiginõukogu ajub ſeaduſeeelnõu harutuſele, milles kawatſetakſe teiſt üleriikliſt rahwalugemiſt toime panna.

Seaduſeeelnõu wõetakſe waſtu ja ſaadetakſe lepituſe komiſjoni.

Harkowi kaubanduſe inſtitudi

uuendatud põhjuſkiri wõetakſe waſtu, kui aruandja Lewaſchow tähelepanekut ſelle peale juhib, et nimetatud õpeaſutuſes õpetuſeandmine eeskujulikult on ſiſſe ſeatud ja et ilma kommertsõpeaſutusteta tööſtuſe edu mõeldaw pole.

Arupärimine põllumajanduſe ſeiſukorra üle.

Riiginõukogu ajub majanduſekomiſjoni poolt wäljatöötatud aruande harutuſele. Aruandes puudutatakſe nimelt 31 riiginõukogu liikme poolt ſiſſeantud järelpärimiſt walitſuſe kawatſuſte üle praeguſe põllumajanduſe raske ſeiſukorra parandamiſeks.

Würſt Shtſherbatow rõhutab oma ſeletuſes, et tarwilik on, et üksikute miniſteriumide tegewus põllutööſtuſe edendamiſe alal ſaaks kokkukõlaſſe wiidud.

Iſeäranis tähtis on põllutööſtuſele praeguſel ſilmapilgul weokorratuſe kõrwaldamiſe küſimus.

Kinnine koosolek.

Järgnewal kinniſel kooſiſtumiſel harutati ſeaduſeprojekti krediidi lubamiſe kohta kemandama kroonu lõhkeainete tehaſe ehitamiſeks.

Järgmine koosolek, wiimane käeſolewal hooajal, on 23. juunil.

Wäljamaa.

Iiri mäſſu põhjuſed.

Komiſjon, millele Ingliſe walitſus ülesandeks tegi, Iiri mäſſu põhjuste kohta järeluurimiſt toime panna, on otſuſele jõudnud, et mäſſu peapõhjuſeks on nähtawaſti ſee ſeaduslikkaſetuſe peal põhjenew walitſemiſe kord, mida Iirimaal takiſtamata wiimaſel ajal lubati arendada. Mitu aaſtat järgimööda pidas Ingliſe adminiſtratſion Iirimaal ſelleſt põhjusmõtteſt kinni, et ta wähem hädaohtlik ja tülikas on ſeaduſi mitte tarwituſele wõtta, kui ſel wiiſil wõimalik on mõne Iirirahwa erakonnaga kokkupõrkamiſeſt mööda pääſeda.

Et uute ſeaduste eluſſewiimiſt aaſtaſt aaſtaſſe edaſi lükati, tuleb oſalt ka ſelle ſurwega ſeletada, mis Iirimaalt pärit parlamendi liikmed awaldaſid.

Endine Iirimaa abikuningas lord Winburne, kes ſelle koha peale 1915. aaſta weebruari kuul nimetati, ei waſtuta milgi kombel walitſuſe politika eeſt. Waſtutus langeb kõige pealt Iiri aſjade peaſekretäri Birrell peale, kes walitſuſe poolt Iirimaale nimetatawa adminiſtratſioni otſekohene ülem oli. Tema waſtutab ſelle ſeiſukorra eeſt, mis Iirimaal takiſtamatalt wõis tekkida ja wiimaks mäſſu lahtipuhkemiſega lõppes.

Sõjaliſte wõimude peale ei lange mingiſuguſt waſtutuſt, kuna Iirimaal wiibiwate wäeoſade ja Dublini politſei agarus ja hoolſus ainult kiituſt ära on teeninud.

Nii Reuteri agenturi teadaanne, mis aſja ſeiſukorda nähtawaſti liiga ühekülgſelt püüab kujutada.

Italia parlament ajutiſe eelarwe waſtu wõtnud.

19. juunil arutas Italia ſaadikute-kogu järgmiſe poole aaſta ajutiſe eelarwe kaheteiſtkümnendaid oſaſid. Sõja- ja rahaminiſtrid ja peaminiſter Boſelli andſid kõikide arupärimiſte peale rahuldawaid ſeletuſi, mis parlamendi poolt heakskiitmiſega waſtu wõeti. Ukſmeelſelt wõeti waſtu Lazzati poolt ettepandud ja Boſelli poolt heakskiidetud ülemineku wormel, milles kindlat arwamiſt awaldatakſe, et ſenikaua kui ſeaduſe eelnõud inwalididele ja ſoldatite waeſtelaſtele abiandmiſe kohta weel ſeaduſeks ei ole ſaanud, walitſus kõik tarwilikud abinõud tarwituſele wõtab, et nende eeſt ſeni hoolt kanda.

Sotſialiſtide ülemineku wormel, milles ette oli pandud ſõjaliſt eelarwet lühema aja peale määrata, lükati walitſuſe nõudmiſel tagaſi. Ajutiſe eelarwe kaksteiſtkümnendad oſad wõetakſe waſtu kinniſel hääletamiſel 317 häälega 30 waſtu.

Sellega lõppes Italia parlamendi käeſolew iſtumiſejärk ja ſaadikutekogu läks ſuwepuhkuſele.

Schweitſi ja Sakſamaa wahekorraſt.

Praeguſe ſõja ajal, mis kõik endiſed politiliſed wahekorrad ſegi ajanud, ei ole erapooletute riikide ſeiſukord ſugugi palju rahulikum kui ſõdiwate riikide oma. Tahes wõi tahtmata on nad aſjaolude raudſe loogika mõjul ſunnitud ühe wõi teiſe ſõdiwa poole waſtu heatahtlikuma ſeiſukoha wõtma. Mõiſtagi ei wõi ſee pool, kes ſelle läbi kahju ſaab, niiſuguſe aſjade ſeiſukorraga leppida, waid wõtab kõik abinõud tarwituſele, et erapooletut riiki ſundida, kas täielikuſt erapooletuſeſt kinni pidama wõi iſegi oma politiliſt kaldumiſt äkitſelt waſtupidiſeks muutma. Nii on lugu olnud Rootſimaaga, Hollandiga, Greekamaaga ja praegu on kord Schweitſi käes. Schweitſi ſeiſukord on juſt ſellepäraſt iſeäranis raske, et ſee wäike riigikene juſt ſõdiwate riikidega igalt poolt on ümberpiiratud, nii et tal ainult ühe wõi teiſe ſõdiwa poole nõuſolemiſel wõimalik on wäljaſtpoolt tarbeained ſaada. Nüüd pani Sakſamaa Schweitſile nõudmiſe ette, et wiimane liitriikideſt oſtetud puuwilla ja toiduaineid Sakſamaale edaſi müüks. Ehk küll niiſugune waheltkaupleja oſa Schweitſile aineliſelt üsna kaſulik oleks olnud, ei ole aga Schweitſi walitſus ſeda nõudmiſt ſeni weel täitnud.

Üheſt küljeſt tuleb Schweitſi walitſuſe waſtupanekut ſellega ſeletada, et Sakſamaa oma nõudmiſed liiga käskiwal toonil ette pani, mis näitas, et ta Schweitſi riigi erapooletuſeſt ja iſeſeiſwuſeſt niiſama wähe lugu peab, kui Belgia omaſt ſõja alguſel. Peale puuwillade ja toiduainete muretſemiſe nõudis Sakſamaa eneſele õiguſt Schweitſi wabrikuid kontrollerida ja nii wiiſi Schweitſi tööſtuſt täitſa Sakſamaa tarwiduſte kohaſelt ſiſſe ſeada. Et nende nõudmiſte täitmine Schweitſi wabariigi iſeſeiſwa olemaſolu täitſa küſitawaks oleks teinud, ſiis ei jäänud Schweitſi walitſuſel muud üle, kui Sakſa nõudmiſte peale waikimiſega waſtata. Teiſeſt küljeſt tuli Schweitſi walitſuſel ka liitriikide huwiſid arweſſe wõtta. Kui Schweits Sakſamaa nõudmiſi täites oma erapooletuſt Sakſamaa kaſuks oleks rikkunud, ſiis oleks liitriigid wiibimata Schweitſiſſe kaupade ſiſſewedu kinnipannud ja niiwiiſi wõinud nälja ähwarduſel Schweitſi ſundida liitlaſte tahtmiſele järeleandma. Kui liitriigid teada ſaid, et Sakſamaa Schweitſile ultimatiwſet laadi nõudmiſed ette pannud, ſiis andſid nad wiibimata oma ſaadikute läbi Schweitſi walitſuſele teada, et niipea kui Schweits Sakſamaa nõudmiſi tahab täitma hakata, Prantſusmaa ja Italia oma Schweitſi piirid walju blokerimiſe alla panewad.

Oma poolt teatas Sakſa walitſus, et ta ſel korral, kui tema nõudmiſed täitmiſt ei leia, enam Sakſamaalt ei luba kiwiſütt ja rauda wälja wedada, mis aſjaolu Schweitſi tööſtuſe wäga raskeſſe ſeiſukorda paneks. Nii wiibib Schweits praegu kahe tule wahel wäga täbaras ſeiſukorras. Nähtawaſti on ta ſiiski kaſulikuma leidnud olewat liitriikide teadaandmiſt ſilmas pidades Sakſamaa nõudmiſi mitte täita. See on ka aruſaadaw, kui arweſſe wõtta, et raua ja ſüte puudumiſel ikka kudagi wiiſi wõib läbi ſaada, kuna liitriikideſt ſiſſeweetawate toiduainete puudumiſe tagajärjel kergeſti nälg kätte wõib tulla. Et liitlaſte huwide ſeiſukohalt wäga ſoowitaw on, et Schweitſi laskemoona walmiſtamiſe wabrikud, mis liitlaſte tellimiſi täidawad, mitte kinni ei jääks, ſiis püüawad liitlaſed juba iſe ſelle eeſt hoolt kanda, et Schweitſis ſütepuuduſt mitte kätte ei tuleks. Kuid muidugi teada wõiwad liitriigid ainult ſellel juhtumiſel Schweitſile toetuſt pakkuda, kui nad kindlad tagatiſed ſaawad, et laskemoona mitte ſalakaubana Sakſamaale wedama ei hakata.

Würſt Bülowi arwamine ſõja põhjuste ja tagajärgede üle.

Juba 1914. aaſta lõpul Berlinis awaldatud „Würſt Bülowi arutuſed Sakſamaa politika üle“ on nüüd Bülowi eeskõnega uues trükis ilmunud. Sõja eesmärkide kohta kirjutab würſt Bülow, et Sakſamaa käeſolewa ſõja läbi mitte ainult eneſele kohaſeid arenemiſetingimuſi ei ſoowi kätte ſaada, waid ka ſelleks kohaſt pinda luua, et tulewikus ſõda ja ſellelaadiliſed hukkamõiſtmiſewäärt nähtuſed enam ette ei wõiks tulla. Würſt Bülow tunniſtab, et ſõda mitte ainult Prantſus- ja Inglismaal waid ka Wenemaal ja Italias rahwa keskel ühtehoidmiſe tundmuſed wälja on kutſunud. Et kättemaksmiſe iha weel kaua rahwuswaheliſte wahekordade peale oma mõju ſaab awaldama, ſelle kohta ei makſa Bülowi arwamiſe järele eneſtele mingiſuguſeid illuſioniſid luua. Seda tõendada ka praegune ſõda, mis mitte ainult Sakſamaal, waid ka Prantſus- ja Inglismaal ja Wenemaa elanikkude ſuurema oſa aruſaamiſes rahwuslikuks ſõjaks on muutnud. Sakſamaa peab aruſaama, et Prantſusmaal, Wenemaal ja Inglismaal Sakſamaa waſtu päraſt ſõja lõppu kibeduſe tunded jääwad. Sellepäraſt oleks ſel juhtumiſel, kui rahulepingus ainult endine ſeiſukord ilma mingi muutuſteta jalule ſeataks, tõſine kaotaja Sakſamaa.

Sakſa riigikantsler — ſotſial-demokratide kaitſealune.

Sõda on wäga imelikku mõju awaldanud Sakſa politiliſte parteide wahekorra peale riigikantsleriga. Sakſa ſotſialdemokratidele on oſaks ſaanud niiſuguſe ülesande täitmine, mida nad enne ſõda ka unes ei oleks wõinud näha — nimelt kantsleri kaitſmine parempoolſete waſtu. Sakſa kõikſakſluſe pooleheidjad ja tagurliſed elemendid teewad Bethmann-Hollwegile alataſa etteheiteid, et ſee mitte küllalt „rahwuslist au ei kaitſe, liig kartlikult järelandlik on, nagu weealuſe ſõja pidamiſe wiiſi aſjus ja m. Üks kantsleri politiline waſtane, Kapp, ſaatis kantslerile iſegi kahewõitluſele kutſe, mis muidugi waſtuwõtmata jäi.

Sotſialdemokradid wõtawad nüüd riigikantsleri oma kaitſe alla. Näituſeks kaitſes Sakſa riigipäewa ſotſialdemokratliſe rühma juht Scheidemann riigikantsleri hiljuti elawalt Belgia ſotſialiſti Vandervelde waſtu, kes praeguſe Belgia walitſuſe liikmena „Humanité's“ hiljuti kantsleri ſüüdiſtas, et ſee Belgiat ja ärawõetud Prantſusmaa oſaſid püüab Sakſamaa külge liita. Scheidemann waidles ägedalt nende ſüüdiſtuſte waſtu, rõhutades, et kantsler enne niiſama wähe nagu nüüdki püüet awaldada ärawõetud maid annekterida.

Enne ſõda oleks ſarnane kaaſtundmus pahemalt poolt küllalt mõjuwaks põhjuſeks olnud kantsleri ametiſt tagandamiſeks. Teadmata on, kas ka nüüd pahempoolſete kaitſe kantsleri ſeiſukohta peaks ſuutma kõigutada.

Kodumaa.

Tarbeainete muretſemine.

Wõru linnawalitſus on elanikkudele tarbeainete kätteſaamiſe kergenduſeks tähtſaid ſammuſid aſtunud. Kuna linna-, kui ka maakaupmehed ſuhkru ja muu kauba müümiſega wäga omakaſupüüdlikult talitawad, näit. ſuhkru naela juba 40 kop. peale kruwiſid, olewat linnawalitſus otſuſtanud oma poodi awada, kus ſuhkrut 18 kop. nael müüakſe. Linna elanikkudele antawat kuus neli naela, maaelanikkudele üks nael hinge peale. „Post.“

„Pealinna Teataja“

makſab

1.	juuliſt	kuni	1. auguſtini	90	kop.
„	„	„	1. ſeptembrini	160	„
„	„	„	1. oktobrini	215	„
„	„	„	1. nowembrini	270	„
„	„	„	1. detſembrini	320	„
„	„	„	31. detſembrini	370	„

Tellimiſte waſtuwõtmine keſtab edaſi.

Talitus.

Trükiwea õiendus.

Trükiwead. Eilaſes numbris kirjatükis „Rakwere kiri“ on mitmed trükiwead ſiſſe ſattunud: 21 reas alguſeſt lugedes on trükitud „kodumaa aias“, peab olema „kodumaa ojas“; 4 lkl. ülewal otſas on trükitud „noorem ilukirjanik“, peab olema „wanem ilukirjanik.“

Pealinna teated.

Sakſa halaſtajaõed Petrogradis. Eila ööſel ſõidſid Soome raudtee kaudu 16 Sakſa halaſtajaõde Petrogradi. Nendega kaaſas on kaks Taani Punaſe Riſti eſitajat. Kõik nad peataſid „Regina“ wõõraſtemajas. Pealinnaſt ſõidawad Sakſa halaſtajaõed kaugemale ſiſeriiki Sakſa ſõjawangide laagriſid waatama, iſeäranis neid, mis aſuwad Ida-Wenemaal ja Siberis. Siin waataſid wõõrad eila pealinna tähtſamaid kohti ja äratasid publikumi uudishimu. Iſeäranis üllataw näis paljudele ſee kuulda olewat, et Sakſa- ja Auſtria halaſtajaõed eneſte wahel ainult Prantſuſe keelt kõneleſid.

Sõjapõgenejate wäljaſaatmiſeſt. Sõjapõgenejate wäljaſaatmiſe küſimus on lõpliſema kuju wõtnud. Iſeäralik nõupidamine ſõjapõgenejate aſjus on ſenator Ljubimowi komiſſionile teadaandmiſe ſaatnud, et mitmeſuguſed aſutuſed ja ſeltſid, kes ſõjapõgenejatele toetuſt ja abi annawad, ſõjapõgenejate wäljaſaatmiſe waſtu walmis oleksid, ſeit 1. ſeptembriſt ſaadetakſe Petrogradiſt kõik ſõjapõgenejad wälja, kes kroonuabi ſaawad.

Juuſtu ei lubata Petrogradiſt wäljawedada. Salk juuſtukaupmehi pöörasid ülemale poole, paludes, et neile luba antaks Petrogradiſt juuſtu wäljawedada. Oma palwet põhjendaſid nad ſellega, et neil olewat juuſtu tagawara ſuur ja ſeda olla wõimata praeguſel palawal ajal alles hoida, kuna ruumikad jääkeldrid puuduwad; olemas olewad jääkeldrid olla juuſturohkuſel kitſaks jäänud. Kaupmeeſte palwe jäeti aga Petrogradi toiduainete muretſemiſe komitee peawoliniku poolt tähelepanemata.

Igatahes wäga huwitaw kuulda, et juuſtukuningatel juuſtu kuhugile panna ei ole! Praegu makſab juuſt kauplustes hingehinda, kuid kaupmeeſte ladudes kipub ta ruumipuuduſel mädanema. Selle aſemel, et juuſtu odawama hinnaga turule laſta, tahawad metſik-ahned ärimehed ſeda ſiit mujale wedada, kus waſt weel paremini abitut elanikku ſaab nööride, kui ſiin.

Tramwai-piletite aſjus. Petrogradi õpekonna kurator on linnapeale ettepaneku teinud, koolilaſtele tramwai-ſõidu hinda alandada. Laialiſes pealinnas tuleb laſtel igapäew pikka kooliteed käia. Tramwai on koolilaſtele ſellepooleſt ſuureks abiks, ning, kui nüüd kõrgendatud ſõiduhind makſma jääb, ſiis teeb ſee paljudele waeſematele laſtele kooliskäimiſes ſuur takiſtuſt.

Petrogradi ülikooli uute hoonete kawatſus. Teatawaſti tahetakſe ligemal ajal Petrogradi ülikooli jaoks uut hoonet ehitada. Uue hoone aſupaigaks ſaab Ingliſe kaldapealne Newa ääres, kus enne ſadama-hooned aſuſid. Sel puhul on architektide ſelts küſimuſe üles wõtnud, et uue ülikooli hoone ehitamiſel hoone plaani kohta wõiſtlus wäljakuulutataks, ſeſt uus ülikooli hoone peab niiſugune ſaama, mis waſtab omale otſtarbele ka wäliſe ilu pooleſt. Sarnaſe küſimuſe üleswõtmiſeks on architektidele ſee aſjaolu põhjuſt annud, et ülikooli walitſuſel juba erateel mingi projekt olewat laſtud walmistada, mille järele uut hoonet tahetakſe ehitama hakata.

Pank ajalehe oſtnud. Nagu mõned kohalikud Wene lehed onteatawad, Petrogradi rahwuswaheline pank Moſkwa päewalehe „Ranneje Utro" 400.000 rubla eeſt ära oſtnud.

Ajalehed ärakorjatud. Trükiasjade peawalitſuſe käſul on eilaſed „Retſhi", „Sowr. Slowo" ja „Deni" numbrid ärakorjatud, ſeſt komitee on need numbrid aresti alla pannud.

Päewaſündmuſed.

Suur wargus tramwais. Eila hommikul warastati Sadowaja uulitſal tramwais kellegil Nuhimowitſhil 50.000 rubla eeſt brilliantſid taskuſt ära. Wargaid ei ſaadud kätte.

Wiiſud. Et jalanõud wiimaſel ajal kuulmata kõrget hinda makſawad, ſiis on ſaabaste ja kingade aſemel wiiſud platſi ilmunud. Mõnel käidawamal uulitſal wõib tihti daamiſid näha, kes wiiskudega käiwad. Wiiſukandjate hulgas aga leidub enam-osa neid daamiſid, kes wiiskuſid mitte hädaſunnil ei kanna, waid wiiſt ainult ſellepärast, et tähelepanemiſt äratada.

„**Kroonu wiin.**" Wiimaſel ajal läks Aleksandri turul kroonuwiina pudelite nõudmine ſuureks. Pudeliteſt maksti tihti kuni 70 kop. tükk. Selgus, et ſalkkond kelmiſid pudelid ülesostis. Pudelid täideti weega, pandi punaſe lakiga kinni ning järeltehtud ſilt peale ja müüdi wiinaſõpradele „hõlma alt." „Kroonu wiina" ostetud ſuure õhinaga ja makstud ſorokowkaſt 5—6 rubla.

Politſei on kelmide jälgile ſaanud.

Päewauudiſed.

„**Põhjaabi" aſjaajamiſe likwideerimine.** Teadwates ringkondades kõneldakſe, et ſiſemiſte aſjade miniſterium „Põhjaabi" ja würſt Urnſowi hoole all olewate ſõjapõgenejate awitamiſe organiſatſionide likwideerimiſe küſimuſe juba ära on otſuſtanud. Kunin järele ſaadetakſe ſee otſus natukehaawal täide, ſeda mööda, kuidas ſõjapõgenejatele määratud ſummad jätkuwad. Uusi ſummaſid iſeäraline nõukogu ſeks otstarbeks enam ei määra. Kõik aſutuſed ja punktid, mis ülemalnimetatud organiſatſionide eeſtkostmiſe all ſeiſawad, jääwad likwideerimiſe korral kuberneride hoole alla. Ühes ſellega on ka mõte üles wõetud kõikide ſõjapõgenejate heaks töötawate organiſatſionide ja ſeltſide tegewuſt rewideerida, kes iſeäraliſe nõukogu poolt wälja antud ſummaſid on tarwitanud.

Sõjatſenſuri nõudmiste wastu on Harkowis ilmuwa ajalehe „Juſhnõi Krai" toimetus üles astunud. Lehel ei olnud wõimaluſt ſalapolitſei jaoskonna ülema Gregus-Markowski tegewuſeſt ega kinnipeetute peksmiſeſt ſõnumet tuua. Tſenſori kätte ſaadetud äratõmbele oli peale kirjutatud: „Awaldamiſeks läheb kubermangu ülema luba waja". Toimetus tähendas tſenſorile, et ſõjatſenſuri määrustes punkti ei leidu, mille järele kunagi kubermangu ülema luba peaks waja olema, aga tſenſor jäi ikkagi oma arwamiſe juurde. Lõpuks ſaatis toimetus kaebtuſe Kiiewi ſõjawäeringkonna peaülemale ja ſõjaminiſtrile.

Wäerinna lähem ajaleht. Minskis hakkas ajaleht „Naſch Weſtnik" ilmuma, mis kubermangu elanikkudele ilma makſuta wälja jaotatakſe. Leht on poolſõjaline. Wälja annab teda kuberner Tſhernjawski, kuna toimetajaks polkownik von Lang on, kes ühtlaſi ka ſõjaliſt „Naſch Weſtnikku" toimetab.

Lehe kõige eſimeſes numbris on ära trükitud wägede kõrge ülemjuhataja ſtaabi teadaandmine, riigiwolikogu kooſoleku aruanne, mitmeſuguſed ſõja ſõnumed ja põllumajanduſe kohta käiw kirjatükk.

Wõru ja Wolmari maakonda ſaab jälle ilma iſeäraliſe lubata ſõita. Sõja piirkonda ſõitmiſe aſjus on wäe juhataja kindral Litwinowi poolt uus ſunduslik määrus wälja antud, mille järele Liiwimaal ainult Riia, Wõnnu ja Walga maakonda ſõitmine ilma iſeäraliſe lubata keelatud. Wõru ja Wolmari maakonda, kus ſeni ka ſõidukeeld makſew oli, wõib nüüd ilma luba küſimata ſõita.

Sõidulubaſid eelnimetatud maakondadesſe ſaab kuberneri käeſt.

Sõidutunnistuſi antakſe ainult lühikeſe aja peale ja kindlasti teada olewaks otstarbeks. „Põſt."

Jahu ja ſuhkru tähed Tartus. „Põſt.„ teatab, et majaomanikkude kaudu Tartu linna Tarbeainete Toimekonnaſt jahu ja ſuhkru tähti antakſe. Tähed antakſe tulewaſe kuu jaoks ette: 5 naela jahu ja 5 naela ſuhkrut iga inimeſe kohta.

Majaomanik on kohustatud iſe ilmuma, ehk uſaldamiſewääriliſt iſikut kuulutatud päewadel tähtedele järele ſaatma ja neid õiglaſelt kõikide majaelanikkude wahel ära jagama. Majaraamat tuleb tunnistuſeks iga kord ligi wõtta.

Iga elanik, ka lapſed, ſaawad 5 ſuhkru ja 5 jahu tähte, iga täht ühe naela peale. Kui kaup Tartu jõuab, antakſe ajalehtede kaudu teada, misſuguste tähtedega ja misſugusteſt kaupluſteſt kaupa ſaada wõib.

Jahu on Tartus olemas nii palju, et 2 n. kõredat ja 3 n. pehmet jahu iga inimene wõib osta. Kõreda jahu nael makſab 13 kop.

Sakſa aſunikkude maadeſt. Odesſasſe ſaadetakſe Lõuna-Wene ſemſtwo organiſatſioni poolt lähemal ajal ſaatkond waenuliste riikide alamate päraſt olewate likwideerimiſt waatama. Organiſatſion, kes praegu maata inimeſed Siberisſe ſaadab, kawatſeb neid nüüd Sakſa aſunikkude maadele paigutama hakata.

Uued määruſed gümnaſiumide kohta. Hariduſeminiſterium on oma all olewate gümnaſiumide kohta uue ſeaduſeprojekti wälja töötanud, mille järele gümnaſiumide ja realkoolide kohta üheſuguſed määruſed makſma hakkawad, kuna ka nimetus „realkool" ſelle juures ära kaob.

Uue kawatſuſe järele jaotatakſe gümnaſiumid, nagu ennegi, poiſs- ja tütarlaste omadeks. Mõlemaſt ſooſt laste üheskoos õpetamine wõib hariduſe miniſtri lubaga ſündida.

Õpeaeg kestab gümnaſiumis 7 aastat. Selle järele on gümnaſiumides kas ſeitſe klasſi ehk ainult neli wanemat klasſi. Ettewalmistamiſe klasſid wõiwad ſeitſmeklasſiliſes gümnaſiumis olla. Niiſama wõiwad olla täiendawad ſpetſiaalklasſid ehk kurſuſed (pedagogiliſed, õigusteadliſed, matematika, uute, wõõraste keelte jne. kurſuſed).

Gümnaſiumides on pedagogia ja hoolekandja nõukogu, lastewanemate kooſolekud ja au-hoolekandja.

Gümnaſiumiſid aſutab ja peab ülewal hariduſeminiſterium ja ka ſemſtwo, linna ja teiſed ſeltskondliſed omawalitſuſe aſutuſed, ſeiſuſed, ſeltſid, ühiſuſed ja era-iſikud. Kroonu kulul ülewalpeetawad ehk kroonu käeſt abiraha ſaajad õpeaſutuſed awatakſe hariduſeminiſtri korralduſe järele, aga kõik muud õpeaſutuſed — ainult õpperingkonna kuratori lubaga.

Uſuõpetuſe tunda antakſe gümnaſiumis õigeuſu lastele, kuna muu-uſulistele lastele ainult ſiis uſuõpetuſt antakſe, kui wähemalt pooled õpilaste ſeaſt ſeda uſku tunnistawad.

Õpekeeleks on riigikeel. Muu-uſulistele lastele õpetatakſe nende uſuõpetuſt ja kohalikku keelt (nende emakeelt) ſes keeles.

Õpeaſjade rohkuſe, koolidesſe wastuwõtmiſe määruſed ja lõputunnistuſe wäljaandmiſe korra teeb hariduſe miniſter kindlaks.

Wähemalt 32 nädalat aastas peab õpetöö gümnaſiumides keſtma.

Wastu wõetakſe gümnaſiumidesſe lapſi kõikideſt ſeiſusteſt, ilma uſutunnistuſe wahetegemiſeta. Kitſenduſed ſeiſuſe wõi uſu aſjus on ainult hariduſeminiſtri nõusolemiſel lubatud.

Neljaklasſiliste (wanematesſe) gümnaſiumidesſe wõetakſe wastu õpilaſed, kes kõrgema algkooli kolm klasſi häſti on lõpetanud. Täieliku ſeitſmeklasſiliſesſe gümnaſiumi eſimeſesſe klasſi pääſewad 10 kuni 12 aasta wanuſed lapſed, kes üheklasſiliſe algkooli on lõpetanud ehk ſisſeastumiſe ekſami ära on teinud.

Kuſagil klasſis ei tohi üle 40 õpilaſe olla.

Teated Eesti ſõjameesteſt.

Kooliõpetaja G. Berg, endine [illegible] Pugula kooliõpetaja on lipnikkude-kooli lõpetanud ja teenib praegu ohwitſerina 201. jalawäe tagawara polgus. „W. T."

Kiriklikud teated.

Petrogradi Eesti Jaani kirik.

Jaanipäewal, reedel, 24. juunil t. a.

Kell ½10 hom. Eesti keel jumalateenistus. Jutluſt peab õp. J. Walk.

Kell 4 p. l. Eesti keeli jumalateenistus **Tentelewi ſurnuaial** Narwa wärawa taga, [illegible] lehed. Jutluſt peab õp. J. Walk.

Wälj. Kirjast. Oſaüh. „**Ühiselu**".

Wastutaw toimetaja **H. Preſs.**

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudtee jaamades: Narwas, Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

Pet. pool Suur pr. 43 **Dr. Gorowitz**
Iga päew kella 10—1 ja 5—9.
Tripper Naha haigus. jõetus. **Siſilis**
Kõik operatſ. oma erialal.

DR. A. KRAMNIK.
Siſiliſe, tripperi ja kõrwalhaig. arstimine.
Pühapäew. 3—5 p. l. | Wastuw. igap. k. 6 p. l.—11 õ. | Nehwemat. kätteſaadaw.
606 **Wosneſenski pr. 28** 914
Kõnetr. 633—28.

Dr. Grünberg, Знаменская, 2. уг. Невскаго
Kella 9—12, 6—10 õht. Naist. eraldi. Terawa kronik. tripperi ja **Siſiliſe 606-914** ſpets. arstimine. Suguorg. korrat., ſchanker. Uus arstimiſe- ja järeluur.-wiis.

Dr. Kroll teine trepp Puſchkinsk. Newski 79
Kõige uuemad tripperi ja tema järeld. arstim. wiiſid. Siſilis (914 kõiki. elektriſ. Wastuw. 9—1 ja 6—9 õ. naister. 2—4, tel. 559—71. Nehwematele kätteſaadawad.

Спасская лечебница д-ра Гольдфарба.
САДОВАЯ 42, уг. Спасск, тел. 408—79.
Nõu 50 k. Haigete wastuw. eriarst. poolt k. 8 h.—10 õ. Siſem., lapſ. 8—3, 4—10 õ.; ſeedim. kõhuhaig. 10—4, 4½—9 naester., ämmapr. 10—9, lõig. 11—2, 4—7; kõrw., kurgu, nina 11—2, 4—7; ſilm. haig. prill. 11—12½, 6—8; erk. haig., ſuguorg. kor. (tabes), ſiſi kutw., pr. joomaſõb. arst. hüpn. 4—7 ſuguh., trip. ſiſ. 606—914 8 h. — 10 õh. õuet., ſisſepritſ ſoon. **ilma wal. Hamba haig., kunſtl. hamb.** 10 h. kuni 9 õ. **Röntgen.** Wärske wäda.
Woestele kätteſaadaw.

„Pealinna Teataja"

üksikuid numbrid müüwad Petrogradis:

- **„Ühiselu" raamatukauplus** — Офицерская, 5.
- **A. Luige raamatukaupl.** — В. О., 11 лин., д. 36.
- **Wennaste Lammas magaſin.** — Литейный пр., 28.
- **M. Powa tubakamagaſin.** — Обводный кан., 122. Balti waksali lähedal.
- **J. Marko nurimagaſin.** Курляндская, 26.
- **P. Jõks'i tubakakauplus.** Остр. Голодай, Железнозаводская ул., 12.
- **Soome waksalis** — ajalehtede ja raamatute kioskides.
- **Anna Kogeri piimakauplus.** Петерб. стор., Малый пр., д. 22.
- **K. Motſhalowi tubakakauplus.** Безбородкинский пр., д. 13/27.
- **E. Steinbergi tubakakaupl.** Soome waksali wastas.
- **Schilbergi kauplus.** Уг. 9 роты и Лермонтовскаго пр., д. 23.

ja kõik ajalehemüüjad uulitſatel.

Kunſthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская, 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. **M. K. Toom.**

Фельдшеръ латышъ оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ недорого и добросовѣстно. Невскій, 66, кв. 26. 7—10 в.

Osaw ämmaemand
Annab lahkeste abi ja nõu igal ajal. Церковная 4-а, кв. 2, уг. Кронверскаго пр., Pet. pool.
Tel. 526—57.

Hamba-Arſt
M. Joelſon, Офицерская, 9, кв. 18. Siſſek. hoow. Kunſt. hamb. plat. ja ilma. Wäljatõmb. ilma waluta, wastuw. 5-9 õ., pühp. k. 10-6. Teenitſ. aland. hind.

ADWOKAT
J. Kangur
Petrograd, Kamennooſtrowski pr. 48, kort. 10.

Eesti
Kohaotſimiſe kontor
tarwitab ja soowitab kõiksugu nais teenijaid. Awatud kella 10—4 päewal. Екатерининскій кан., д. № 72, кв. 35.

Petrogradis wõetakſe

„Pealinna Teataja"

tellimiſi wastu järgmistes kohtades:

- **„Pealinna Teataja" kontoris:** Katarina kan., nr. 29.
- **„Ühiselu" raamatukaupl.** — Ohwitſeri uul., nr. 5.
- **Hra K. Saaretok** Põhja Wast. Kred. Ühiſuſes — S. Konjuſ[illegible] uul., nr. 10.
- **Hra J. Kaarna,** Petr. E. Laenu- ja Hoiu-Ühiſuſes — Italjanski uul., nr. 5.
- **E. Steinberg, tubakakaupl.** — Soome waksali wastas.
- **O. Steinberg pagari äri** — Wiib. pool., Lomanski ja Njuſ[illegible] nurgal, nr. 5—7.
- **A. Luige raamatukaupl.** — W. S., 11 liin, nr. 36.
- **Hra A. Juhkamſon** — W. S., 7 liin, nr. 32.
- **Hra T. Riomar** — Ohwitſeri uul., nr. 54.
- **„Livonia" piimaäris** — Sabalkanski pr., nr. 14.
- **„Produkti" piimaäris** — Spaſski per., nr. 3.

Tiisſejõitnud Eesti neiu soowib rätsepa juure teenistuſt, on kaua aega töötanud ja oskab wäga häſti naisterahwa mantleid ja koſtüme õmmelda. Выб. ст., Б. Самсоніевск. пр. 49, кв. 40.

Eestimaa kartulid
on müüa Wana Kalinkini ſilla juures.

Noori tütarlapſi tarwitatakſe hea palga peale kirjaümbrikuwabrikusſe. Петрогр. ст., Б. Гребенщ. 6, кв. 38.

Juurdelõikuſe- ja õmbluſe-kurſuſed.
J. Lenow.
Was. Saar., 3 liin., nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Pariſi metodi järele õpetatakſe lühikeſe aja kes amet kätte. Teenistuſes olejad wõiwad ka pühapäewiti õpetuſt ſaada. Sealsamas müüakſe ka kõige uuemaid moodilehta ja ſchnittiſid walmis ja tellimiſe peale. Seletuſed ka Eesti keeles.

Trükitud J. Walteri trükikojas, Petrogradis, Sadowaja 35.